

Het belang van ruwvoer analyses in de paardenhouderij

Waar het bij de landbouwhuisdieren al tijden gebruikelijk is dat het krachtvoer wordt samengesteld aan de hand van de analyses van het ruwvoer, loopt de paardenhouderij hier nog erg in achter. Terwijl de eisen die gesteld worden aan de huidige sportpaarden steeds hoger worden.

ANNETTE VAN WEEZEL ERRENS, veterinaire adviseur paardenvoeding, eigenaar Equilin

Het bewust zijn van goede voeding uit oogpunt van ziektepreventie wordt steeds groter. Ook in de paardenhouderij zet deze trend door. De kosten van een volledige ruwvoeranalyse zijn naar verhouding hoog bij de vaak kleine partijen voer die worden aangekocht. Maar dat is nog geen excuus om het overgrote gedeelte van het rantsoen maar te gaan gokken. In dit artikel wil ik een paar handvatten en voerregels geven zodat in de praktijk een goede inschatting kan worden gemaakt van de volledigheid van het rantsoen. Daarbij een advies over de effectiviteit van een ruwvoeranalyse.

Verschillende soorten analyses

In de paardenhouderij zijn er verschillende mogelijkheden om het ruwvoer te laten analyseren. Het meest gangbaar is om dit bij BLGG uit te laten voeren. Er kan eenvoudig geanalyseerd worden op energie, eiwit, suikers en vezels, maar ook uitgebreider zodat ook de marco- en micro-mineralen worden meegenomen. Op de uitslag worden ook de gemiddelde waardes weergegeven van Nederland, zodat er een redelijk beeld is van de tekorten en op welke wijze deze afwijken.

Maar in Nederland lopen tegenwoordig ook meerdere paardenvoedingsdeskundigen rond die een online cursus hebben gevolgd bij dr. Kellon in Amerika en ruwvoeranalyses daarheen sturen. Selenium wordt dan standaard niet mee geanalyseerd, terwijl dit het mineraal is waar het eerste

probleem bij ontstaat bij onder- en overdosering. Tevens wordt er een aanvulling geadviseerd op basis van 'Amerikaans gedachtengoed' waarbij zeer hoge doseringen anorganische verbindingen worden aangehouden met regelmatig een toxisch gehalte aan kopersulfaat. Dat laatste is niet toegestaan binnen de Europese diervoederwetgeving. Het voordeel van de laatste analysemethode is wel dat het eiwitgehalte ook wordt gespecificeerd in de belangrijkste essentiële aminozuren. En er wordt een advies gegeven over de aanvulling, deze service heeft de BLGG niet. Voor interpretatie van de resultaten naar de behoeften van het paard dient dan alsnog een deskundig advies te worden ingewonnen.

Met bemonsteren meer zekerheid

In de paardenhouderij is geregeld sprake van kleine partijen ruwvoer die steeds van verschillende percelen worden aangekocht, waardoor de analysekosten verhoudingsgewijs te hoog zijn om elke partij te analyseren. Hoe kun je daar nu mee omgaan als paardenhouder en dierenarts, om toch een passend rantsoenadvies te kunnen geven? Indien partijen niet geanalyseerd worden kan men uitgaan van de gemiddelde waarden die bij BLGG bekend zijn. In het kader staan een aantal adviezen om rekening mee te houden wanneer uitgegaan wordt van deze theoretische gemiddelden van BLGG. Wanneer we uitgaan van de BLGG-gemiddelden en de adviezen in het kader, kan geconcludeerd worden dat voor heel veel paarden en pony's een mineralaanvulling gewenst. Ook is het eiwit- en suikergehalte vaak te hoog en bevat het ruwvoer niet de juiste aminozuren. Wil men dit zeker weten, dan is een analyse altijd noodzakelijk. Dit draagt bij aan een beter beeld van de gemiddelde waardes en daarbij vergroot dit de bewustwording van de eigenaar wat voermanagement betreft. De kosten van een analyse kunnen verdeeld worden over

Om rekening mee te houden

Als de partij ruwvoer niet wordt geanalyseerd, kan worden uitgegaan van de gemiddelde waarden van BLGG. Daarnaast moet rekening worden gehouden met:

Mineralentekorten, met name zink, selenium en koper zijn eerder regel dan uitzondering

- indien er minder dan 2,5 kg standaardkrachtvoer wordt gegeven aan een paard, is er in theorie sprake van een mineralentekort;
- bij zandgrond zijn de gehalten aan mineralen lager dan bij veen of kleigrond;
- bemesting met varkensmest geeft in de regel hogere koperwaardes;
- de ijzergehalten zijn vaak zeer hoog.

Ruwvoer is in de regel te rijk aan suiker en eiwitten

- onbemest ruwvoer is geregeld hoger in suikers;
- de eerste snede is het rijkst, verder in het seizoen zal de groei afnemen;
- bemesting zorgt voor meer eiwit maar blijft te laag in de essentiële aminozuren die een paard nodig heeft;
- eiwit en energiewaarden zijn door ervaren paardenhouders redelijk met het blote oog in te schatten.

Magnesiumtekorten zijn vaak niet zo extreem als tekorten aan zink, selenium en koper

- stress en inspanning verhogen de behoefte;
- opname wordt beperkt door fyttaten uit graan en grassen.

Op de foto wordt een monster ruwvoer genomen. Dit wordt opgestuurd naar het laboratorium voor onderzoek. Zo krijgt de paardenhouder een goed inzicht in de voedingswaarde en tekorten van het rantsoen voor paarden.

FOTO: MAURITS BOSGOED

Equinesport Veterinary Manual

Annette van Weezel Errens is in 2004 afgestudeerd met een vrije studierichting Diergeneeskunde. Doping, ethiek en paardensport waren haar specialisaties. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de Equinesports Veterinary Manual. Een gewaardeerd naslagwerk over farmacologische stoffen in relatie tot de diverse (inter)nationale dopingreglementen.

De politieke lobby rond het wel of niet toestaan van bepaalde farmacologische stoffen en maximaal toelaatbare drempelwaarden dreef steeds verder af van Van Weezels ideaal om daadwerkelijk het paard te kunnen helpen met het welzijn en het toepassen van de opgedane veterinaire kennis. Daarom heeft zij in 2008 Equilin opgericht en zich toegespitst op voeding. Ze concludeerde dat op dit gebied nog voldoende verbeterpunten zijn voordat wordt ingegrepen met al dan niet verboden farmacologische stoffen.

“Op het gebied van paardenvoeding valt nog veel te verbeteren.”

FOTO: ANNETTE VAN WEEZEL ERRENS / SNAPSBY

alle paarden op een stal en geeft meer informatie over de voedingsstatus van het individuele dier dan een bloedanalyse. Bloed is een transportvloeistof, waarbij de gevonden waarden geïnterpreteerd dienen te worden met het tijdstip van een eventuele maaltijd, inspanning en al dan niet aanwezige ziekten in het achterhoofd.

Eigen ruwvoerwinning

Als sprake is van ruwvoerwinning van eigen of vaste percelen, verdient het aanbeveling om deze percelen te verrijken voor ruwvoer dat beter bij de behoefte van het paard past. Door jaarlijks een representatieve ruwvoeranalyse uit te laten voeren en een bemestingsplan op te stellen aan de hand van een bodemanalyse, raakt de bodem meer in balans en worden ook voor de plant de mineralen beter opneembaar. Daarbij is het wenselijk om minder energie- en eiwitrijke grassoorten in te zaaien, die ook minder fructaan produceren.

Maar voordat de bodem van een perceel weer helemaal in balans is om geschikt paardengras te produceren, gaat daar vaak wel een paar jaar overheen. En tot die tijd blijft aanvulling noodzakelijk. In de meeste gevallen van de recreatief gehouden paarden en pony's is een beperking van de suiker- en eiwitinname uit het ruwvoer ook gewenst om 'welvaartsziekten' te voorkomen. Met een slowfeedersysteem kan de kwantitatieve inname beperkt worden. Een kwalitatieve aanvulling van mineralen onderscheidt zich in de vorm van de aangeboden verbinding. Een anorganische verbinding is veel goedkoper en heeft een lagere opname door de vaak lage wateroplosbaarheid en de concurrentie bij de opnamepoorten in de dunne darm. Organische verbindingen zijn gebonden aan een vet, koolstof(suiker) of eiwitverbinding. Doorgaans gebruikt men hiervoor chelaten of glycinaten die zijn gebonden aan een aminozuur en als zodanig worden opgenomen, waardoor ze niet hoeven concurreren met andere mineralen. De opname van een organische verbinding is daarom gegarandeerd en veel hoger dan die van anorganische verbindingen. §

Nuttige websites

BLGG: www.blgg.agroxpertus.nl

Bodemanalyse: <http://www.bdb.be>